

Et tilbageslag for geologien - lukker Midtsønderjyllands Museum, Gram?

Af geolog Tove Stockmarr og museums-
pædagog Martin Abrahamsson, Midtsøn-
derjyllands Museum

Amtspolitikere har i en pressemed-
delelse af d. 15. marts foreslået, at
Sønderjyllands Amt trækker sig ud
af driften af Midtsønderjyllands
Museum på Gram Slot. Dette vil,
hvis forslaget vedtages i Sønderjyl-
lands Amtsråd, være ensbetydende
med en lukning af landsdelens na-
turhistoriske museum, der er kendt
for at huse fossile skeletter af 6 mil-
lioner år gamle hvaler fra det øvre
miocæne Gram ler.

I en pressemeddelelse, der kan læses i sin
helhed på Sønderjyllands Amts hjemme-
side (www.sja.dk) under punktet "Store
strukturændringer skal fremtidssikre amt-
tet", kundgjorde Sønderjyllands Amt fre-
dag d. 15. marts, at man agtede at spare
amtets andel af driftsudgiften ved Midt-
sønderjyllands Museum efter forslag fra
økonomiudvalget. Museets samlinger, der
overvejende er af naturhistorisk og geolo-
gisk art, foreslås overflyttet til landsdelens
arkæologiske museum i Haderslev. Man
foreslår at den fortsatte drift af Gram Ler-
grav videreføres. De tre midtsønderjyske
kommuner, der i dag er involveret i driften

INFOBOKS

Museets formålsparagraf § 2, stk. 2:

"Museet fungerer som naturhistorisk spe-
cialmuseum for hele Sønderjyllands Amt.
Dette indebærer, at museet kan påtage sig
alle former for naturhistoriske opgaver i
hele amtet, jf. den af amtsrådet til enhver
tid vedtagne museumsplan".

Videre står der at læse i § 2, stk. 1:

"Museet skal gennem indsamling, regi-
strering, bevaring, forskning og formid-
ling indenfor sit ansvarsområde, jfr. Stk.
2, virke for sikringen af Danmarks kultur-
arv og belyse tilstande og forandringer
inden for naturhistorien".

Gram Slot og Midtsønderjyllands Museum set fra Slotshaven, marts 2002. (Foto: Martin Abrahamsson)

af museet, vil få tilbud om at overtage drif-
ten af dette, men de vil næppe kunne magte
økonomien alene.

Landsdelens naturhistoriske museum

Midtsønderjyllands Museum er, ifølge den
faglige opdeling af museerne på egnen,
landsdelens naturhistoriske museum. Mu-
seet på Gram Slot har siden 1981 været
statsanerkendt og har igennem årene lagt
særlig vægt på formidling. Der findes der-
for en række formidlingsmæssige tilbud til
alle landets skoler og uddannelsesinstitutio-
ner, af hvilke tilbuddet om at finde fossiler
i Gram Lergrav er særligt fornemt.

Særligt fornemt er også det faktum, at
museet inden for de sidste 2 år har formået
at få adjungeret to seniorforskere, en nyud-
dannet geolog og en Ph.D.-studerende. Se-
nest har man tilknyttet 18 danske og uden-
landske forskere repræsenterende 6 lande
med det formål at revidere og nytolke alle
arbejder, der hidtil er publiceret vedrørende
fossilerne fra Gram leret. Desuden skal
forskerne beskrive de enkelte dyregrupper
ud fra hvert deres speciale, og redaktørerne
forsyner efterfølgende hvert afsnit med et
fyldigt dansk referat skrevet for lægmand.

Forskningsprojektet udmunder i en
større afhandling, der udgives i et samar-

bejde med Det palæontologiske Selskab i
Belgien, repræsenteret ved geolog
Kristiaan Hoedemakers.

Midtsønderjyllands Museum er for nylig
af amtsmuseumsrådet blevet indstillet til
Den Danske Museumspris netop på bag-
grund af nævnte forskningstiltag. Forsk-
ningsprojektet vil, hvis der tilknyttes geo-
logisk ekspertise til Haderslev Museum,
kunne fortsættes her, men dets faglige, geo-
logiske profil vil følgelig blive udvandet.

Et uforståeligt forslag

I en tid hvor alle især vor nye regering ud-
trykker ønske om at styrke interessen for
naturfagene, forekommer det derfor ufor-
ståeligt, at Sønderjyllands Amt agter at
trække sin økonomiske støtte bort fra et af
landets få statsanerkendte naturhistoriske
museer.

I den forbindelse er det værd at bemær-
ke, at det, publikum oplever, når de besø-
ger Gram Lergrav og museet eller deltager
i et arrangement, som museet tilbyder, kun
er toppen af isbjerget. Det er udelukkende
den synlige del af den virksomhed, der
kendetegner en institution, der har de lov-
bundne opgaver, som er anført i museets
formålsparagraf 2, stk. 1. (se infoboks).
Der hvor museet gør en forskel, er når det

synliggør sammenhængen mellem de udstillede genstande i de "stille" og lærerige rum på museet samt den skattejagtsagtige aktivitet, der præger en tur i Gram Lergrav. En kombination som ikke mindst skolerne har opdaget og taget til sig, idet tilbuddet på forbilledlig vis tilgodeser elevernes forskellige niveau. Flyttes samlingerne til Haderslev forsvinder denne sammenhæng.

I et senere læserbrev præciseres det, at Gram Lergrav ikke er omfattet af lukningsforslaget, og at den forskning, der foregår ved lokaliteten ikke behøver at blive påvirket af at Midtsønderjyllands Museum eventuelt nedlægges.

Forskning og formidling hånd i hånd

På museet har vi altid bedyret, at forskning og formidling arbejder hånd i hånd. Ingen formidling uden forskning. Ingen forskning uden formidling.

Naturligvis kan der stadig foretages forskningsprojekter i Gram Lergrav, også efter at Midtsønderjyllands Museum eventuelt er nedlagt. Men den helt nødvendige sammenhæng er væk. Ved at nedlægge museet ødelægges man den helt særlige mulighed for at forstå alle aspekter ved stedet: Dets betydning for lokalsamfundet gennem tiderne, sammenhængen mellem natur- og

kulturhistorie, geologien der kan iagttages i bygningernes teglsten, hvoraf enkelte endda indeholder genkendelige fossiler og ikke mindst det enorme konserveringskunststykke, der ligger til grund for bevarelsen af fossilerne. Hele denne sammenhæng forsvinder. Med det forsvinder også den helt unikke mulighed for aktion kontra fordybelse og ikke mindst fornemmelsen af autenticitet, når man er aktivt gravende i tydelokaliteten.

Naturligvis kan der stadigt formidles geologi i Gram Lergrav, selvom Midtsønderjyllands Museum måtte nedlægges. Men den direkte adgang til forskningsresultaterne er frataget formidlingen. Skal formidlingen af lokaliteten også fremover baseres på de nyeste forskningsresultater inden for arbejdsfeltet, kan det kun lade sig gøre med et solidt, fagligt forankret geologisk museum i ryggen.

Der var én, der var to, der var tre...

At reducere institutionen Midtsønderjyllands Museum til en lergrav og et hvalhus er slemt for forskningen og formidlingen af Ungtertiæret i Sønderjylland. En nedlæggelse af Midtsønderjyllands Museum vil brede sig som ringe i vandet, der kan risikere at få alvorlig konsekvens for det ene-

stående konserveringsarbejde, der foretages i samarbejde med Haderslev Museum. Som det politiske udspil er udlagt lige nu, er der risiko for, at også museets engagement på konserveringcenteret berøres, således at bevillingerne til den nødvendige geologiske konservering risikerer at bortfalde, såfremt museet nedlægges.

Af øvrige engagementer, der er i fare for at følge i kølvandet på nedlæggelsen, er det for ganske nyligt etablerede samarbejde med Nationalkomiteen for Geologi om, at sætte fokus på den brede formidling af geologi til samfundet. Målet med samarbejdet er at udvælge og beskrive geologiske lokaliteter og præsentere dem på internettet under websitet "Naturnet.dk", således at de er tilgængelige for alle naturinteresserede danskere. Projektet har opnået tilsagn om økonomisk støtte fra samtlige amter, og gennemføres ved hjælp af midler og indsats fra offentlige institutioner og administrationer med ansvar for formidling af Danmarks geologi. For ganske nyligt fik projektet desuden tildelt 285.000 kr fra Friluftsrådet under forudsætning af at udnytte den synergi der ligger i formidlingsprojektet i Gram Lergrav. Alt i alt er amtets forslag således intet mindre end et tilbageslag for det geologiske interesseområde herhjemme. ■

Kort nyt

Astromer vil redde Jorden

Den danske astronom Leif Kahl Kristensen har sammen med 90 kolleger verden over indledt en verdensomspændende kampagne, der skal skaffe penge til et teleskop, som kan afsløre katastrofale asteroide-nedfald på Jorden i tide – og dermed afværge dem.

"En asteroide kan være 300 meter i diameter og anrette enorm skade. Slår den fx ned i New York, vil den efterlade et krater, der får angrebet på World Trade Center til at ligne bagateller. Rammer den havet, vil den udløse enorme flodbølger", siger Leif Kahl Kristensen, der netop er pensioneret fra Institut for Fysik og Astronomi ved Aarhus Universitet.

"Så sent som d. 25. december blev der opdaget en helt ukendt asteroide, som fik navnet 2001 YB5. Dens korteste afstand til jorden blev opnået 7. januar, da den passerede i en afstand på omkring to gange afstanden til månen. Var den opdaget 20 år før, hvilket ikke er urealistisk, så kunne vi have sendt en rumsonde op og skudt den i småstykker", siger Leif Kahl Kristensen.

Astronomernes verdensomspændende bøn til politikerne er i første omgang meget

konkret: De beder om, at verden sammen med den australske regering genopretter et teleskopcenter i Australien. Den australske regering har indtil videre afvist at pumpe flere penge i centret, der bestod indtil 1996. Det betyder, at der på verdenskortet er et vigtigt "hul" i overvågningen af rummet. Hullet vil kunne lukkes med anskaffelsen af et teleskop til omkring 150 millioner kr., som skal kunne dække den sydlige halvkugle, sammen med bl.a. et dansk center i Chile, der også holder øje med "småplaneter".

De 91 astronomer kalder deres initiativ "Spaceguard", og de blev oprindeligt samlet af den efterhånden aldrende videnskabsmand og forfatter Arthur C. Clarke, der ikke mindst er berømt for filmklassikeren "2001".

Efter en tid, hvor gruppen kæmpede for at blive anerkendt, bliver den nu ikke bare støttet af den amerikanske regering, men også OECD, der netop har holdt et "Global Science Forum", hvor man bl.a. opfordrer udviklingslandene til at støtte Spaceguard.

Berlingske Tidende / PBSJ ■

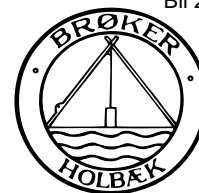
BRONDBORINGSFIRMAET BRØKER I.S.

Kontor og værksted: Telefon 59 44 04 06
Spånnebæk 7, 4300 Holbæk.

Fax 59 44 69 00

Thomas Brøker, privat 59 44 08 71
Bil 21 42 38 71

Henrik Brøker, privat 59 43 09 94
Bil 23 34 77 01

VORT SPECIALE ER:

BRONDBORING, rotations- og tørboring.

MILJØBORING, hulsneglsboring med kærneprøveudtagning.

REGENERERING af borer.

PRØVEPUMPNING af borer og kildepladsundersøgelser med avanceret elektronisk udstyr og EDB-behandling.

Vi forhandler GRUNDFOS pumper og vort veludstyrede værksted renoverer Grundfos' vandværkspumper.

Vi leverer og monterer underjordiske GLASFIBERPUMPEBRØNDE af eget fabrikat med udstyr i rustfrit stål tilpasset de aktuelle dimensioner.